

gemeente Rhenen

informatieavond woonzorgcomplex De Linde

<u>Datum:</u>	29 augustus 2016
<u>Locatie:</u>	Dorpshuis, Achterberg
<u>Gespreksleider:</u>	Sandra Kensen
<u>Verslag:</u>	Corien Hilhorst (Het Notuleercentrum)

1. Welkom door wethouder Simone Veldboer

Wethouder Veldboer opent de bijeenkomst om 20.00 uur en heet de aanwezigen van harte welkom. De gemeente heeft in samenwerking met zorgaanbieder QuaRijn en woningbouwcorporatie Rhenam Wonen een plan voorbereid voor woonzorgcomplex De Linde waar mensen met ernstige vormen van dementie 24 uur per dag kunnen rekenen op goede zorg en ondersteuning. Tijdens deze avond wordt meer informatie over De Linde gegeven, maar worden ook reacties van bewoners opgehaald.

In de uitnodiging voor deze bijeenkomst is niet nadrukkelijk over dementie gesproken. De Linde is in principe bedoeld voor mensen met ernstige dementie. Tijdens de informatieavond in het Huis van de Gemeente heeft zij geprobeerd uit te leggen dat mensen alleen intramuraal worden opgenomen als zij psycho-geriatrische problemen hebben, omdat deze mensen 24 uur per dag gespecialiseerde zorg nodig hebben in een woonomgeving die op hun ziekte is ingericht. De zorgverzekeraar gaat er vanuit dat mensen met somatische klachten zeer lang thuis kunnen blijven wonen. De nieuwe zorgpakketten zijn daarop ingesteld. Tijdens de informatieavond in het Huis van de Gemeente kwam aan de orde dat mensen lichamelijk zo ernstig ziek kunnen zijn dat zij niet thuis kunnen blijven wonen. Aan die mensen levert QuaRijn ook zorg en voor hen is het in laatste instantie ook mogelijk om naar De Linde te gaan.

Het aantal hoogbejaarden en ook het aantal dementerende ouderen in de gemeente neemt toe. Het gemeentebestuur vindt dat deze kwetsbare ouderen in hun eigen gemeente moeten kunnen blijven wonen, ongeacht hun inkomen of levensbeschouwing. De wethouder kreeg bij haar aantreden van de gemeenteraad de opdracht te onderzoeken of een dergelijke woon-/zorgvoorziening in Achterberg was te realiseren.

Tien jaar geleden is in Achterberg een particuliere initiatiefgroep ontstaan om te kijken of die woon-/zorgvoorziening kon worden gerealiseerd. De initiatiefgroep koos voor Achterberg, omdat Rhenen de Tollekamp heeft. Het uitgangspunt was dat de nieuwe voorziening voor iedereen toegankelijk zou zijn. De wethouder bedankt de initiatiefgroep voor hun vasthoudendheid.

Gesprekken met zorgverzekeraar Achmea, zorgaanbieder QuaRijn en Rhenam Wonen hebben ertoe geleid dat zorgaanbieder QuaRijn bereid is zorgplaatsen te creëren in De Linde, dat Rhenam investeert in het wonen en dat de gemeente de bouwlocatie in Achterberg levert.

De Linde wordt een woonzorgvoorziening met 24 plaatsen voor de meest kwetsbare inwoners, namelijk dementerende ouderen die absoluut niet meer voor zichzelf kunnen zorgen. Het plan is haalbaar en betaalbaar als de inwoners van de gemeente ermee instemmen.

Deze avond is niet bedoeld om te spreken over planologische aspecten, bestemmingsplanaspecten of andere aanverwante zaken. Wethouder Van den Berg organiseert in het najaar een aparte avond daarover.

2. Toelichting door Sandra Kensen

Sandra Kensen licht het programma voor de avond nader toe en introduceert de sprekers. Zij vraagt de aanwezigen waardoor hun interesse voor de avond gewekt werd. Dat levert de volgende reacties op:

- Een aanwezige heeft een achtergrond in de B-verpleging (psychiatrische verpleging) en is lid van het Wijkcomité Achterberg. Hij wil vanuit die invalshoek zien wat het plan behelst. Het Wijkcomité is geïnteresseerd wat het plan voor Achterberg en haar bejaarden betekent.

- De algemene informatie was niet specifiek gericht op de nu geformuleerde doelgroep. Waarom beperkt men zich tot deze kleinschalige opzet en tot alleen deze doelgroep? De Tollekamp functioneert in Rhenen, maar heeft wellicht gebrek aan capaciteit. Zijn er mogelijkheden om grootschaliger te denken?

3. Initiatiefnemer Elly Kamerbeek

Elly Kamerbeek licht de aanleiding van het particuliere initiatief tot de bouw van De Linde toe. Een aantal jaar geleden werd haar tijdens vrijwilligerswerk voor de toenmalige stichting Welzijn Ouderen al duidelijk dat er vele tekortkomingen waren op het gebied van Ouderenbeleid: de nota Ouderenbeleid schoot ernstig te kort en had geen visie, er was een nijpend tekort aan betaalbare seniorenwoningen en er waren geen zware zorgplaatsen. Duidelijk was dat de Rank en de Tollekamp onvoldoende capaciteit zouden hebben om alle zorgbehoevende ouderen op te nemen. Uitwijken naar een andere gemeente is niet alleen voor de oudere in kwestie moeilijk, maar vormt ook een extra belasting voor de familie en/of mantelzorgers.

Met Eep van Dijk (Rhenam Wonen) heeft zij het voortouw genomen om te komen tot een visie op het gebied van wonen, zorg en welzijn. In december 2006 heeft de raad van Rhenen de visie op Wonen, Zorg en Welzijn vastgesteld. De conclusies en aanbevelingen in deze visie vroegen om verdere stappen. Toen actie uitbleef is Elly Kamerbeek met de politiek in gesprek gegaan over een kleinschalige woonvorm in Achterberg voor dementerenden. Achterberg had geen woon-/zorgvoorziening maar wel bouwgrond. De eerste gesprekken vonden eind januari 2007 plaats. Het project zou moeten worden gedragen door de gehele gemeenschap, ongeacht politieke of levensovertuiging.

Uit verschillende geledingen is een stuurgroep samengesteld die vervolgens Rhenam Wonen en QuaRijn aanwees om het initiatief verder uit te werken. Daarnaast zijn de gemeente en de provincie direct benaderd. In die tijd stond ook de provincie onder druk om meer zware zorgplaatsen te realiseren in de gemeente en heeft een positieve ondersteunende rol gespeeld. Als het woon-/zorgcomplex is gerealiseerd kan worden gekeken naar verdere woningbouw.

Eindelijk is de fase aangebroken dat het woon-/zorgcomplex zal worden gerealiseerd. Het voorliggende plan voldoet in hoge mate aan de wensen van de initiatiefgroep. Elly Kamerbeek benadrukt het belang van burgerparticipatie en is blij dat de plannen voor De Linde na ruim tien jaar eindelijk concreet zijn geworden.

Op de vraag van Sandra Kensen wie te maken heeft met dementerenden, komt de volgende reactie:

- De verzorging van een dementerende moeder in de Tollekamp is naar tevredenheid. Van belang is een beschermde omgeving waarin de moeder niet alleen is. Per 16 bewoners zijn overdag steeds 2 verzorgers aanwezig en er wordt 24 uur zorg aangeboden. Alle bewoners hebben een armband met een noodknop. Zij gebruiken deze niet, maar roepen om de zuster. Is er een andere oplossing door middel van bijvoorbeeld een luidspreker? Valincidenten doen zich vrij veel voor en zijn niet te voorkomen. Kan daarmee rekening worden gehouden met de vloerbedekking?

4. Toelichting op de zorg door directeur-bestuurder Mirjam Hagen (QuaRijn)

Mirjam Hagen vertelt dat dementie steeds vaker voorkomt. Bij dementie raken de hersenen steeds verder beschadigd, waardoor steeds meer functies uitvallen. Het begint vaak met ernstige geheugenproblemen die zich uitbreiden naar de spraak of het verrichten van bepaalde handelingen.

QuaRijn begeleidt jaarlijks circa 300 mensen met dementie en hun naasten met thuiszorg, dagbesteding in ontmoetingscentra en in woon-/zorgvoorzieningen. Een reden om te verhuizen naar een gespecialiseerd zorgcentrum is dat zelfstandig wonen te onveilig wordt of dat de omgeving overbelast raakt.

Het initiatief voor De Linde houdt direct verband met de toenemende zorgvraag in Rhenen, waar veel ouderen wonen. Achterberg kent een landelijke omgeving, waar een groot zorggebouw uit de toon zou vallen. Daarom is gekozen voor een kleinschalige voorziening, maar ook vanwege de strenge wetgeving waarbij mensen worden gestimuleerd om zo lang mogelijk zelfstandig te blijven wonen.

Het doel is om dementerenden dichtbij de vertrouwde omgeving op te vangen, in een veilig thuis. De Linde biedt ruimte aan drie eenheden van acht mensen in een huiselijke situatie. Mensen met dementie zijn in kleine groepen veel vitaler en rustiger. De drie eenheden zijn met elkaar verbonden

en door de kleinschaligheid zullen bewoners, vrijwilligers en naasten/mantelzorgers elkaar kennen. In een kleinschalig complex kan beter rekening worden gehouden met ieders karakter of achtergrond en kunnen vakbekwame personeelsleden met volle aandacht persoonsgerichte zorg leveren, wat helpt tegen de vaak grote onzekerheid die dementerenden ervaren.

De Linde is bedoeld voor mensen met dementie, maar de deur zal open staan voor mensen die andere zorg nodig hebben. Naar verwachting zal De Tollekamp voldoende capaciteit hebben voor mensen met lichamelijke problemen. Wellicht wordt De Linde eerst bewoond door mensen uit de regio, maar in de toekomst zal de voorziening moeten worden bewoond door mensen uit Rhenen of Achterberg.

Mevrouw Hagen toont een foto van de oude lindeboom in Achterberg die sinds lange tijd een nieuwe loot heeft. Dat is een mooie metafoer voor woon-/zorgcomplex De Linde.

Mirjam Hagen toont een video die duidelijk maakt hoe woonvoorziening De Linde eruit zal komen te zien. De film levert de volgende reacties/vragen op:

- Het lijkt te mooi om waar te zijn. De film is suggestief. Zijn er concrete cijfers van afmetingen en dergelijke?
- Kan de loot van de oude lindeboom bij het complex worden geplant?
- Is de tuin afgesloten, zodat mensen vrij kunnen wandelen?

5. Toelichting door Ilona Wijnsma van QuaRijn

Ilona Wijnsma is teammanager bij QuaRijn. In de film komen veel dingen voor die speciaal zijn afgestemd op mensen met een dementieel beeld. Er komen kleinschalige gebouwen waar iedere bewoner een eigen studio heeft en zich kan terugtrekken, maar ook de ontmoeting kan opzoeken.

De gebouwen zijn verbonden door middel van een lange gang, zodat de ruimtes zichtbaar zijn, maar ook de weilanden en de natuur. De lambrisering zorgt voor houvast tijdens het lopen. De vitrines bij de studio's kunnen door de bewoners naar eigen inzicht worden gevuld en helpen met het herkennen van de eigen woonruimte. De binnentuin is klein en beschermd, maar er is ook een grotere landelijke buitenruimte.

Mensen met dementie hebben vaak een beschermde woonvorm nodig. Niet iedereen mag achter gesloten deuren worden geplaatst, omdat dit afhankelijk is van de indicatie. Bij De Linde kan een grote buitenvoorziening worden gerealiseerd. Er zijn veel (verborgen) manieren om de veiligheid te garanderen, maar toch zoveel mogelijk vrijheid te bieden, waarbij er oog is voor de zelfredzaamheid van mensen. Mantelzorgers kunnen uiteraard met hun naasten naar buiten gaan, maar kunnen niet 24 uur per dag aanwezig zijn.

Diverse middelen (domotica) kunnen ervoor zorgen dat verzorgers weten waar bewoners zich bevinden of dat zij hulp nodig hebben.

6. Reacties uit de zaal

Naar aanleiding van de presentatie en de bijbehorende toelichtingen zijn er diverse opmerkingen en vragen uit de zaal.

Louis Banning is de architect (inTex) van het complex en deelt mee dat de studio's inclusief de badkamer van ongeveer 30 m² groot zijn. Elke acht studio's hebben een woon-/eet-/verblijfsruimte van circa 50/60 m². Bewoners kunnen naar alle ruimtes lopen. Het plan is dus ruim van opzet, wat ook voor de tuin geldt.

In de film werden volledig glazen deuren getoond. Is dat niet gevaarlijk?

Er wordt rekening worden gehouden met het gebruik van glas, waarbij gebruik wordt gemaakt van de expertise van een bedrijf met specifieke kennis op het gebied van dementie en interieur. Er is zeker oog voor veiligheid, oriëntatie en dergelijke.

Wat is de nokhoogte van de gebouwen?

De nokhoogte zal in de gangen ongeveer 4,5 meter en in de studio's ongeveer 2,5 meter zijn.

Wordt gewerkt met ronde hoeken bij meubilering, vensterbanken e.d. om verwonding te voorkomen?

Met het meubilair en dergelijk wordt erop gelet dat dit optimaal veilig zal zijn voor mensen met dementie, ook weer in samenwerking met het eerder aangehaalde bedrijf.

In de Tollekamp is een gemeenschappelijke huiskamer, waar vaak te weinig ruimte is voor alle rollators en rolstoelen van bewoners.

Mensen die dagbesteding nodig hebben, zijn mogelijk de toekomstige bewoners van De Linde. Is in het ontwerp rekening gehouden met een ruimte voor dagbesteding?

In het ontwerp is geen speciale ruimte gecreëerd voor dagbesteding. Wellicht kan iemand overdag aansluiten bij een van de woongroepen. Als de behoefte te groot blijkt te zijn, moet daarvoor een voorziening worden gecreëerd. QuaRijn gaat dit onderzoeken en kijken wat kan.

Komt er een logeerkamer voor partners die eventueel willen blijven slapen?

Er wordt geen aparte logeerkamer gecreëerd, maar mogelijk kunnen partners met een los bed op de kamer van hun naaste slapen.

Is het voor een niet-dementerende partner mogelijk om bij een bewoner in te trekken?

Deze behoefte is vrij zeldzaam, maar als iemand het echt wil, moet daarvoor een oplossing worden gezocht.

Men is erg voorzichtig geweest met de planning van deze voorziening. Misschien moet meer worden gedacht aan grootschaligheid en moet meer worden gelet op de regio en niet specifiek op de capaciteit van Rhenen. Hoe is de ontwikkeling in deze regio in relatie tot de landelijke prognoses?

De gemeente heeft geen zeggenschap in de situatie, omdat de zorgverzekeraar het aantal plaatsen toekent. In Rhenen bestond een absolute behoefte aan zware zorgplekken. Het aantal zorgplekken moet uit de herverdeling van de zorgaanbieder komen. De zorgverzekeraar stelt geen extra plaatsen ter beschikking.

Is dit initiatief verbonden aan één zorgverzekeraar?

De langdurige zware zorg valt onder de wet Langdurige Zorg. Zorgaanbieders in deze regio maken met Zilveren Kruis afspraken daarover. Zij bepalen waar en met wie zij afspraken willen maken. Er is een strategisch vastgoedbeleid waarbij is gekeken naar de ontwikkeling van de bevolking en de zorg in de regiogemeenten. De Linde is een gepaste maat voor de vraag zoals deze zich vermoedelijk ontwikkelt.

Wanneer wordt begonnen met De Linde?

De besluitvorming vindt op gemeentelijk niveau in het najaar van 2016 plaats. Rhenam Wonen en QuaRijn moeten overeenstemming bereiken met hun Raden van Toezicht. Als alle partijen groen licht geven is het de verwachting dat het complex begin 2018 gerealiseerd kan zijn.

De avond begon met de mededeling dat De Linde vooral is bedoeld voor dementerende bejaarden. Er is echter een grote groep bejaarden die behoefte heeft aan een gezamenlijke woonvoorziening waar mensen zelfstandig kunnen wonen, maar wel zorg kunnen ontvangen. Is een dergelijke woonvoorziening gepland?

Als De Linde is gebouwd, is het mogelijk om belendende percelen te gaan ontwikkelen. De voorwaarde van de provincie is dat eerst een woon-/zorgcomplex wordt ontwikkeld. Daarna kan het gesprek worden gevoerd over de ontwikkeling van eventuele andere voorzieningen.

7. Afsluiting

Sandra Kensen vraagt de aanwezigen of zij De Linde zien als een aanwinst voor Rhenen/Achterberg. Een grote meerderheid van de aanwezigen steekt zijn/haar hand op.

Wethouder Veldboer bedankt alle aanwezigen voor hun inbreng en is blij met de grote meerderheid voor De Linde. Zij vindt het belangrijk dat dit gesprek is gevoerd met de omwonenden en de bewoners als ervaringsdeskundigen.

De bijeenkomst wordt om 21.30 uur gesloten.